

Problemes Geometria 31

1.- Siga el triangle $\triangle ABC$ tal que $\overline{AC} \neq \overline{AB}$. Siga E tal que $\overline{AE} = \overline{BE}$ i \overline{BE} perpendicular a \overline{BC} . Siga F tal que $\overline{AF} = \overline{CF}$ i \overline{CF} perpendicular a \overline{BC} . Siga D la intersecció de la recta tangent a la circumferència circumscrita al triangle en A i la recta BC. Proveu que els punts D, E, F estan alineats.

Olimpíada Rússia 2003.

Solució:

Suposem sense pèrdua de generalitat

que $\overline{AC} > \overline{AB}$.

F, E pertanyen a les mediatrises dels

costats \overline{AC} , \overline{AB} , respectivament.

Siga M el punt mig del costat \overline{AC} .

$$\overline{CM} = \frac{b}{2}, \angle MFC = C.$$

Aplicant raons trigonomètriques al

$$\text{triangle rectangle } \triangle CMF : \overline{CF} = \frac{b}{2 \sin C}.$$

$$\text{Siga N el punt mig del costat } \overline{AB}. \overline{BN} = \frac{c}{2}, \angle NEB = B.$$

$$\text{Aplicant raons trigonomètriques al triangle rectangle } \triangle BNE : \overline{BE} = \frac{c}{2 \sin B}.$$

$\angle ADB$ és un angle exterior a la circumferència circumscrita al triangle la seua mesura és la semidiferència dels arcs que abraça, aleshores: $\angle ADB = B - C$.

$\angle BAD$ és un angle inscrit a la circumferència circumscrita al triangle la seua mesura és la meitat de l'arc que abraça, aleshores: $\angle BAD = C$.

Aplicant el teorema dels sinus al triangle $\triangle ABD$:

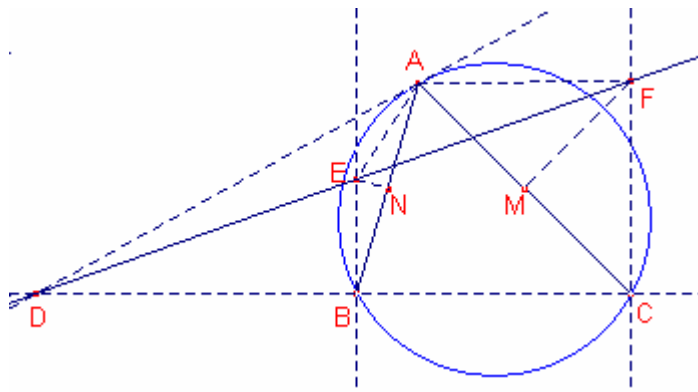
$$\frac{\overline{BD}}{\sin C} = \frac{c}{\sin(B-C)}, \text{ Aleshores: } \overline{BD} = \frac{c \cdot \sin C}{\sin(B-C)}.$$

D, E, F estan alineats si els triangles rectangles $\triangle DBE$, $\triangle DCF$ són semblants. Vegem que les raons trigonomètriques són iguals.

$$\frac{\overline{BE}}{\overline{BD}} = \frac{\sin(B-C)}{2 \sin B \cdot \sin C}.$$

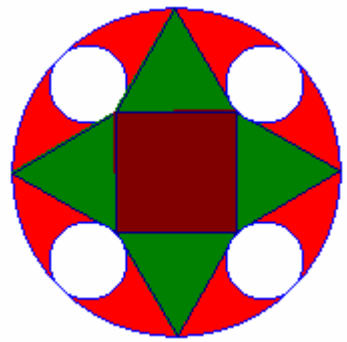
$$\begin{aligned} \frac{\overline{CF}}{\overline{DC}} &= \frac{\overline{CF}}{\overline{BD} + a} = \frac{\frac{b}{2 \sin C}}{\frac{c \cdot \sin C}{\sin(B-C)} + a} = \frac{\frac{c \cdot \sin B}{2 \sin^2 C}}{\frac{c \cdot \sin C}{\sin(B-C)} + \frac{c \cdot \sin(B+C)}{\sin C}} = \\ &= \frac{\sin B \cdot \sin(B-C)}{2 \sin C (\sin^2 C + \sin(B-C) \cdot \sin(B+C))} = \frac{\sin B \cdot \sin(B-C)}{2 \sin C \cdot \sin^2 B} = \\ &= \frac{\sin(B-C)}{2 \sin C \cdot \sin B} \end{aligned}$$

Aleshores, D, E, F estan alineats.

2.- Dins d'una circumferència de radi R s'ha dibuixat 1 quadrat, 4 triangles equilàters sobre els costats del quadrat i 4 circumferències tangent a la circumferència exterior i tangent als costats del triangle.

Calculeu el radi d'aquestes 4 circumferències.
Sangaku.

Solució:

Siga O el centre de la circumferència exterior de radi R.

Siga P el centre de la circumferència menuda (superior dreta).

Siga B el punt de tangència de les dues circumferències.

Siga C el vèrtex (superior dreta) del quadrat.

Siga A el vèrtex, exterior al quadrat, del triangle equilàter.

$$R = \overline{OA}.$$

Siga $r = \overline{PB} = \overline{PC}$ el seu radi.

Siga T el punt de la circumferència de radi r i el costat del triangle \overline{CD} .

Siga c el costat del quadrat.

Siga M el punt mig del costat superior del quadrat.

$$\overline{OM} = \frac{c}{2}, \quad \overline{AM} = \frac{\sqrt{3}}{2}c$$

$$\overline{OA} = \overline{OM} + \overline{AM} = \frac{1 + \sqrt{3}}{2}c$$

$$R = \frac{1 + \sqrt{3}}{2}c. \text{ Resolent l'equació en la incògnita c:}$$

$$c = (\sqrt{3} - 1)R.$$

Aplicant el teorema de Pitàgores al triangle rectangle $\triangle OMC$:

$$\overline{OC} = \frac{\sqrt{2}}{2}c = \frac{\sqrt{6} - \sqrt{2}}{2}R.$$

Notem que $\angle ACD = 150^\circ$, $\angle CAD = 15^\circ$.

Aleshores, $\angle CPT = 15^\circ$.

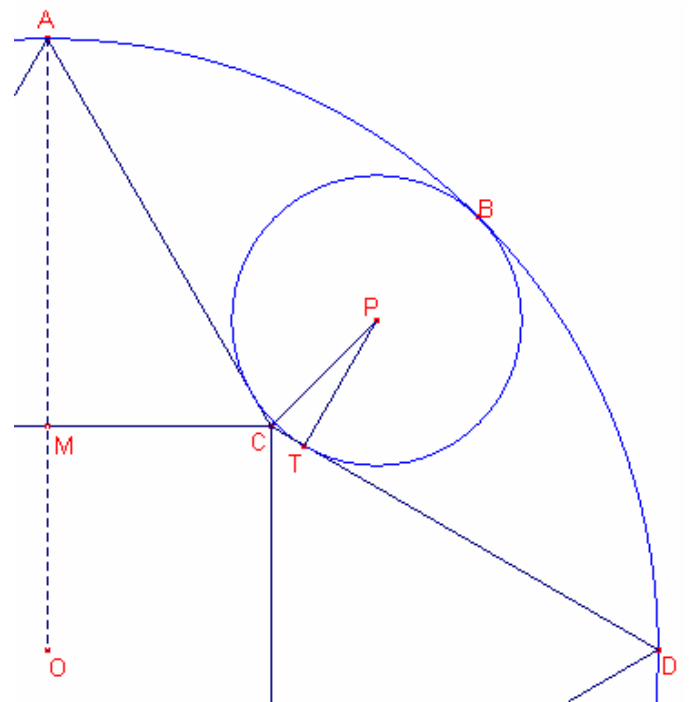
$$\overline{PC} = \overline{CB} - \overline{OC} - \overline{PB}.$$

$$\overline{PC} = R - \frac{\sqrt{6} - \sqrt{2}}{2}R - r.$$

Aplicant raons trigonomètriques al triangle rectangle $\triangle CPT$.

$$\frac{r}{R - \frac{\sqrt{6} - \sqrt{2}}{2}R - r} = \cos 15^\circ = \frac{\sqrt{6} + \sqrt{2}}{4}. \text{ Resolent l'equació en la incògnita r:}$$

$$r = \frac{-2 + \sqrt{6} + \sqrt{2}}{4 + \sqrt{6} + \sqrt{2}}R.$$

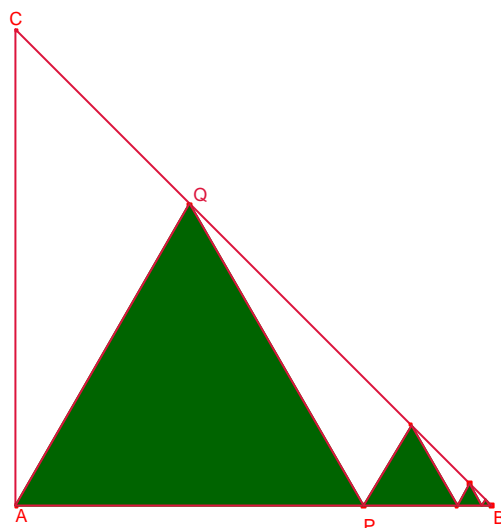

3.- Siga el triangle rectangle isòsceles $\triangle ABC$ $A = 90^\circ$ de catets 36.

Des del vèrtex recte s'han dibuixat una seqüència de triangles equilàters que tenen una base en el catet \overline{AB} i l'altre vèrtex en la hipotenusa.

Calculeu la suma infinita de les sumes de les àrees dels triangles equilàters.

Kömal 4286. Setembre 2010.

Solució:

Siga $\triangle APQ$ el primer triangle equilàter i siga $c_1 = \overline{AP}$ el seu costat.

Siga $\overline{QH} = \frac{\sqrt{3}}{2}c_1$, l'altura del triangle equilàter.

$\overline{QH} = \overline{BH}$.

$36 - \frac{c_1}{2} = \frac{\sqrt{3}}{2}c_1$. Resolent l'equació:

$$c_1 = 36(\sqrt{3} - 1)$$

$$\overline{PB} = 36(2 - \sqrt{3}).$$

El costat del segon triangle és:

$$c_2 = 36(2 - \sqrt{3})(\sqrt{3} - 1).$$

El costat de l'enèsim triangle és:

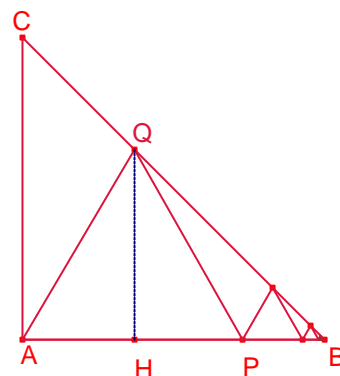
$$c_n = 36(2 - \sqrt{3})^{n-1}(\sqrt{3} - 1).$$

La successió de les àrees és:

$$A_n = \frac{\sqrt{3}}{4} \left(36(2 - \sqrt{3})^{n-1}(\sqrt{3} - 1) \right)^2 = (2\sqrt{3} - 3)36 \cdot 18(7 - 4\sqrt{3})^{n-1}.$$

La suma de les infinites àrees és:

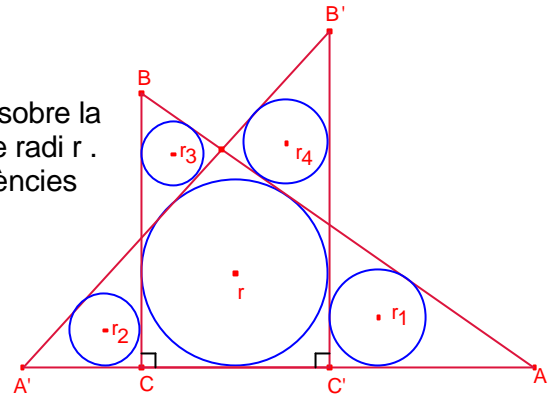
$$S_\infty = \frac{A_1}{1 - (7 - 4\sqrt{3})} = \frac{(2\sqrt{3} - 3)36 \cdot 18}{2(2\sqrt{3} - 3)} = 36 \cdot 9 = \frac{1}{2} S_{ABC}$$

4.- Dos triangles $\triangle ABC$, $\triangle A'B'C'$ amb vèrtexs A', C, C', A sobre la mateixa recta, tenen la mateixa circumferència inscrita de radi r . Com es veu en el dibuix, s'han dibuixat quatre circumferències inscrites de radis respectius r_1, r_2, r_3, r_4 .

Demostreu que $r_1 \cdot r_3 = r_2 \cdot r_4$.

Sangaku. Calendari SM octubre 2010.

Solució:

Siga K el punt de tangència de la circumferència de radi r i la recta AA'

Siga L el punt de tangència de la circumferència de radi r i el costat $B'C'$.

Siga M el punt de tangència de la circumferència de radi r i el costat BC .

Siga D la intersecció dels segments $\overline{AB}, \overline{B'C'}$, E la intersecció dels segments $\overline{AB}, \overline{A'B'}$, F la intersecció dels segments $\overline{BC}, \overline{A'B'}$.

Notem que la circumferència de centre r és la

circumferència exinscrita als triangles $\triangle AC'D$, $\triangle A'CF$, $\triangle FEB$, $\triangle B'ED$.

Per ser r el radi de la circumferència inscrita dels

triangles $\triangle ABC$, $\triangle A'B'C'$: $r = \frac{a+b-c}{2} = \frac{a'+b'-c'}{2}$.

El semiperímetre del triangle $\triangle AC'D$ és $\overline{AK} = b-r$.

El semiperímetre del triangle $\triangle A'CF$ és $\overline{A'K} = b'-r$.

Notem que els triangles $\triangle ABC$, $\triangle ADC'$ són semblants. Aplicant el teorema de Tales:

$$\frac{r_1}{r} = \frac{b-2r}{b} = \frac{2(b-r)}{a+b+c} = \frac{2(b-r)-2(b-2r)}{a+b+c-2b} = \frac{2r}{a-b+c} \quad (1)$$

Notem que els triangles $\triangle A'B'C'$, $\triangle A'FC$ són semblants. Aplicant el teorema de Tales:

$$\frac{r_2}{r} = \frac{b'-2r}{b'} = \frac{2(b'-r)}{a'+b'+c'} = \frac{2(b'-r)-2(b'-2r)}{a'+b'+c'-2b'} = \frac{2r}{a'-b'+c'} \quad (2)$$

Dividint les expressions (1) (2):

$$\frac{r_1}{r_2} = \frac{a'-b'+c'}{a-b+c} \quad (3)$$

El semiperímetre del triangle $\triangle B'ED$ és $\overline{B'L} = a'-r = \frac{a'-b'+c'}{2}$.

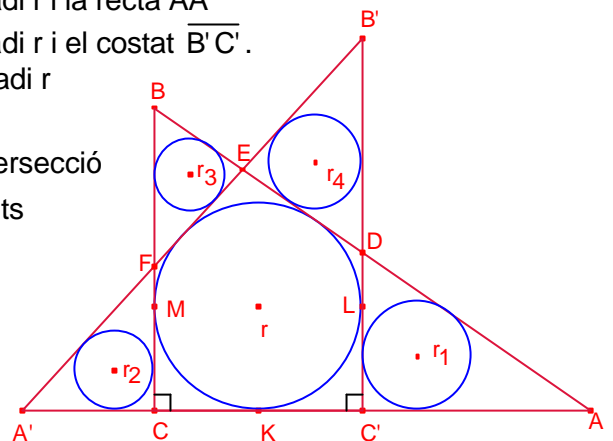
El semiperímetre del triangle $\triangle BEF$ és $\overline{BM} = a-r = \frac{a-b+c}{2}$.

Notem que els triangles $\triangle FEB$, $\triangle B'ED$ són semblants.

Aplicant el teorema de Tales:

$$\frac{r_4}{r_3} = \frac{a'-b'+c'}{a-b+c} \quad (4)$$

De les expressions (3) (4): $r_1 \cdot r_3 = r_2 \cdot r_4$.

5.- Siga el triangle rectangle $\triangle ABC$ $\angle A = 90^\circ$ de catet c fix i b i a variables.
 Des del vèrtex A tracem l'altura $\overline{AH_a}$ i la bisectriu $\overline{AV_a}$, on H_a i V_a són els seus peus
 sobre \overline{BC} , respectivament.
 Calculeu els següent límit:

$$\lim_{b \rightarrow c} \frac{\overline{AV_a} - \overline{AH_a}}{\overline{H_aV_a}^2}.$$

Solució:

Els triangles $\triangle ABC$, $\triangle H_aAC$ són semblants, aplicant el teorema de Tales:

$$\overline{CH_a} = \frac{b^2}{a}, \quad \overline{AH_a} = \frac{bc}{a}.$$

Aplicant la propietat de la bisectriu al triangle $\triangle ABC$:

$$\frac{\overline{BV_a}}{c} = \frac{a - \overline{BV_a}}{b} = \frac{a}{b+c}. \quad \text{Aleshores, } \overline{BV_a} = \frac{ac}{b+c}.$$

$$\overline{H_aV_a} = a - \overline{CH_a} - \overline{BV_a} = a - \frac{b^2}{a} - \frac{ac}{b+c} = \frac{b(a^2 - b^2 - bc)}{a(b+c)}.$$

$$\overline{H_aV_a} = \frac{bc(c-b)}{a(b+c)}.$$

Aplicant el teorema dels sinus al triangle $\triangle ABV_a$:

$$\frac{\overline{AV_a}}{\sin B} = \frac{c}{\sin(45^\circ + B)}, \quad \text{aleshores, } \overline{AV_a} = \frac{c \frac{b}{a}}{\frac{\sqrt{2}}{2} \left(\frac{b+c}{a} \right)} = \frac{\sqrt{2}bc}{b+c}.$$

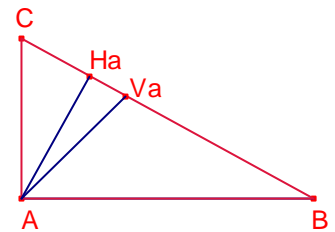
$$\overline{AV_a} - \overline{AH_a} = \frac{\sqrt{2}bc}{b+c} - \frac{bc}{a} = \frac{abc\sqrt{2} - b^2c - bc^2}{a(b+c)} = \frac{bc(\sqrt{2}a - b - c)}{b+c}.$$

$$\lim_{b \rightarrow c} \frac{\overline{AV_a} - \overline{AH_a}}{\overline{H_aV_a}^2} = \lim_{b \rightarrow c} \frac{\frac{bc(\sqrt{2}a - b - c)}{b+c}}{\left(\frac{bc(c-b)}{a(b+c)} \right)^2} =$$

$$= \lim_{b \rightarrow c} \frac{a(b+c)(\sqrt{2}a - b - c)}{bc(c-b)^2} =$$

$$= \lim_{b \rightarrow c} \frac{\sqrt{b^2 + c^2}(b+c)(\sqrt{2}\sqrt{b^2 + c^2} - b - c)}{bc(c-b)^2} \cdot \frac{(\sqrt{2}\sqrt{b^2 + c^2} + b + c)}{(\sqrt{2}\sqrt{b^2 + c^2} + b + c)} =$$

$$= \lim_{b \rightarrow c} \frac{\sqrt{b^2 + c^2}(b+c)}{bc(\sqrt{2}\sqrt{b^2 + c^2} + b + c)} = \frac{\sqrt{2}}{2c}.$$

6.- El trapezi isòsceles ABCD de bases paral·leles \overline{AB} i \overline{CD} té una circumferència que és tangent als quatre costats. Siga R el punt de Tangència de la circumferència i el costat \overline{BC} i P el segon punt d'intersecció de la recta AT i la circumferència.

Si sabem que $\frac{\overline{AP}}{\overline{AT}} = \frac{2}{5}$, calculeu $\frac{\overline{AB}}{\overline{CD}}$.

OMA 26 Olimpíada Argentina Nacional.

Solució:

Siga $\overline{AP} = 2m$, $\overline{AT} = 5m$.

Siga E la projecció de C sobre el costat \overline{AB} .

Siga r el radi de la circumferència. $\overline{CE} = 2r$.

Siguen K, M, N els altres punts de tangència de la circumferència i el trapezi.

Siga $x = \overline{AM} = \overline{BM} = \overline{AN} = \overline{BT}$, $y = \overline{DK} = \overline{CK} = \overline{DN} = \overline{CT}$.

Siga $\alpha = \angle ABC$.

Aplicant la potència del punt A respecte de la circumferència.

$$\overline{AP} \cdot \overline{AT} = \overline{AM}^2.$$

$$10m^2 = x^2 \quad (1)$$

$$\overline{EB} = x - y, \quad \overline{BC} = x + y.$$

Aplicant el teorema de Pitàgores al triangle rectangle $\triangle BCE$:

$$(x + y)^2 = (x - y)^2 + (2r)^2. \text{ Simplificant:}$$

$$xy = r^2 \quad (2)$$

Aplicant raons trigonomètriques al triangle rectangle $\triangle BCE$:

$$\sin \alpha = \frac{2r}{x + y}, \quad \cos \alpha = \sqrt{1 - \left(\frac{2r}{x + y}\right)^2}.$$

Aplicant el teorema del cosinus al triangle $\triangle ABT$:

$$(5m)^2 = (2x)^2 + x^2 - 2 \cdot 2x \cdot x \cdot \sqrt{1 - \frac{4r^2}{(x + y)^2}} \quad (3)$$

Substituint les expressions (1) (2) en l'expressió (3):

$$\frac{25}{10}x^2 = 5x^2 - 4x^2 \sqrt{1 - \frac{4xy}{(x + y)^2}}. \text{ Simplificant:}$$

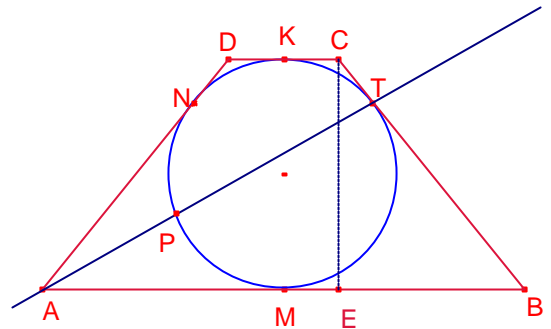
$$\frac{5}{8} = \sqrt{1 - \frac{4xy}{x^2 + y^2 + 2xy}}. \text{ Elevant al quadrat:}$$

$$\frac{39}{64} = \frac{4xy}{x^2 + y^2 + 2xy}.$$

$39x^2 - 178xy + 39y^2 = 0$. Dividint l'expressió per y^2 :

$$39\left(\frac{x}{y}\right)^2 - 178\left(\frac{x}{y}\right) + 39 = 0. \text{ Resolent l'equació en la incògnita } \frac{x}{y}:$$

$$\frac{\overline{AB}}{\overline{CD}} = \frac{2x}{2y} = \frac{x}{y} = \frac{13}{3}.$$

7.- En un polígon regular de 9 costats, de costat c , calculeu la diferència entre la diagonal major i la diagonal menor del polígon.

OMA 26 regional

Solució:

Siga ABCDEFGHI el polígon regular de 9 costats de costat $c = \overline{AB}$.

Una de les diagonals majors és $D = \overline{AE}$.

Una de les diagonals menors és $d = \overline{AC}$.

$$\angle BAC = \frac{360^\circ}{9} = 20^\circ, \quad \angle ABC = 180^\circ - 2\angle BAC = 140^\circ.$$

$$\angle CAE = 2\angle BAC = 40^\circ.$$

$$\angle ECA = 5\angle BAC = 100^\circ.$$

Aplicant el teorema dels sinus al triangle $\triangle ACE$:

$$\frac{d}{\sin 40^\circ} = \frac{D}{\sin 100^\circ} = \frac{D-d}{\sin 100^\circ - \sin 40^\circ}.$$

$$\frac{d}{\sin 40^\circ} = \frac{D-d}{2 \cdot \cos 70^\circ \cdot \sin 30^\circ}.$$

$$\frac{d}{\sin 40^\circ} = \frac{D-d}{\cos 70^\circ}.$$

$$\frac{d}{2 \cdot \sin 20^\circ \cdot \cos 20^\circ} = \frac{D-d}{\sin 20^\circ}.$$

$$D-d = \frac{d}{2 \cdot \cos 20^\circ} \quad (1)$$

Aplicant el teorema dels sinus al triangle $\triangle ABC$:

$$\frac{c}{\sin 20^\circ} = \frac{d}{\sin 140^\circ}.$$

$$\frac{c}{\sin 20^\circ} = \frac{d}{\sin 40^\circ}.$$

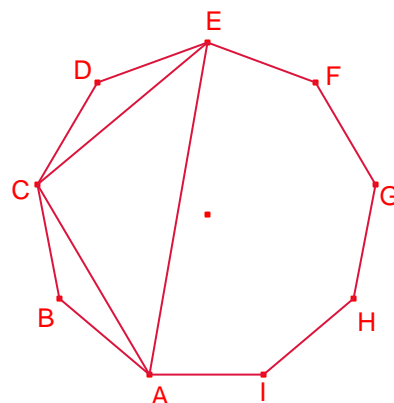
$$\frac{c}{\sin 20^\circ} = \frac{d}{2 \cdot \sin 20^\circ \cdot \cos 20^\circ}.$$

$$d = 2 \cdot \cos 20^\circ \cdot c \quad (2)$$

Substituint l'expressió (2) en l'expressió (1):

$$D-d = \frac{2 \cdot \cos 20^\circ \cdot c}{2 \cdot \cos 20^\circ}.$$

$$D-d = c.$$

8.- Donades les rectes $r \equiv x - y + 12 = 0$, $s \equiv 2x + y + 9 = 0$, determineu la recta que passa per l'origen de coordenades i amb les rectes r, s forma un triangle d'àrea 1'5 unitats quadrades.

Kletenik 297

Solució:

Determinem el punt A d'intersecció de les rectes r, s , resolent el sistema format per les equacions d'ambdues rectes.

$$\begin{cases} x - y + 12 = 0 \\ 2x + y + 9 = 0 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} x = -7 \\ y = 5 \end{cases}$$

Les coordenades del punt A són $A(-7, 5)$.

La recta que cerquem té equació $t \equiv y = mx$.

Determinem el punt B d'intersecció de les rectes r, t , resolent el sistema format per les equacions d'ambdues rectes.

$$\begin{cases} x - y + 12 = 0 \\ y = mx \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} x = \frac{-12}{1-m} \\ y = \frac{-12m}{1-m} \end{cases}$$

Les coordenades del punt B són $B\left(\frac{-12}{1-m}, \frac{-12m}{1-m}\right)$.

Determinem el punt C d'intersecció de les rectes s, t , resolent el sistema format per les equacions d'ambdues rectes.

$$\begin{cases} 2x + y + 9 = 0 \\ y = mx \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} x = \frac{-9}{2+m} \\ y = \frac{-9m}{2+m} \end{cases} \text{ Les coordenades del punt C són } C\left(\frac{-9}{2+m}, \frac{-9m}{2+m}\right)$$

L'àrea del triangle $\triangle ABC$ és:

$$\pm \frac{1}{2} \begin{vmatrix} \frac{-12}{1-m} + 7 & \frac{-12m}{1-m} - 5 \\ \frac{-9}{2+m} + 7 & \frac{-9m}{2+m} - 5 \end{vmatrix} = \frac{3}{2}$$

$$\pm \frac{(7m+5)^2}{(1-m)(2+m)} \begin{vmatrix} -1 & -1 \\ 1 & -2 \end{vmatrix} = 3$$

Simplificant:

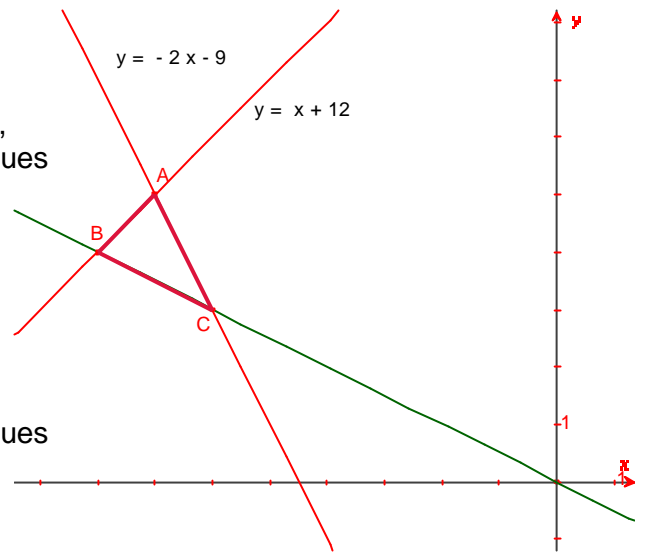
$$49m^2 + 71m + 23 = 0, \text{ o bé, } 48m^2 + 69m + 27 = 0$$

Les solucions de la primera equació són: $m = \frac{-1}{2}, m = \frac{-23}{25}$.

La segona equació no té solució real.

Les rectes que cerquem són:

$$t \equiv y = \frac{-1}{2}x, \text{ o bé, } t \equiv y = \frac{-23}{25}x$$

9.- Siga T el peu de l'altura traçada des del vèrtex A del triangle acutangle $\triangle ABC$.
 Les perpendiculars des de T als costats \overline{AB} , \overline{AC} tallen aquests costats en els punts P i Q, respectivament. Proveu que el quadrilàter BPQC és cíclic.
Kömal C1052. Novembre 2010.

Solució:

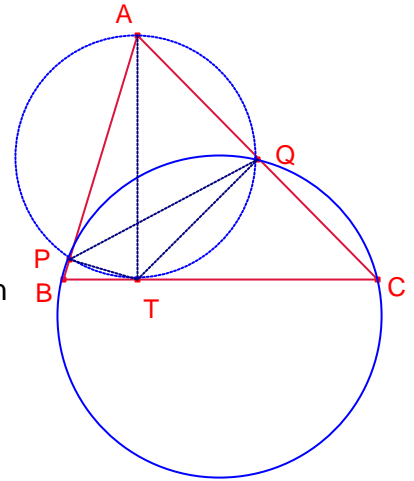
El quadrilàter APTQ és cíclic ja que els angles oposats, $\angle P = 90^\circ$, $\angle Q = 90^\circ$ són suplementaris.

Notem que $\angle QTC = 90^\circ - C$. Aleshores, $\angle ATQ = C$

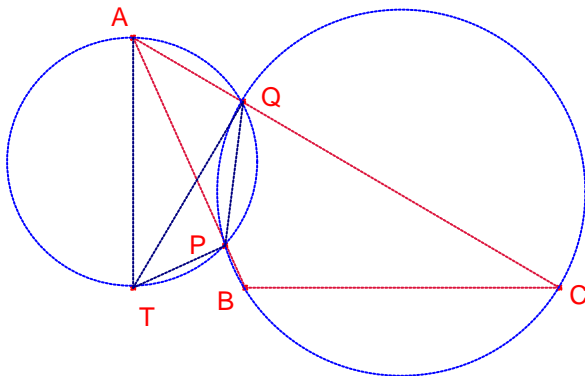
Els angles $\angle APQ$, $\angle ATQ = C$ són inscrits en una circumferència per tant mesuren igual.

Aleshores, $\angle APQ = C$, aleshores, $\angle QPB = 180^\circ - C$

Aleshores, BPQC és cíclic, ja que els angles oposats P, C són suplementaris.

Nota: si el triangle $\triangle ABC$ és obtusangle la propietat també s'acompleix. El quadrilàter APTQ (creuat) és cíclic.

10.- Considerem el cub ABCDA'B'C'D'.

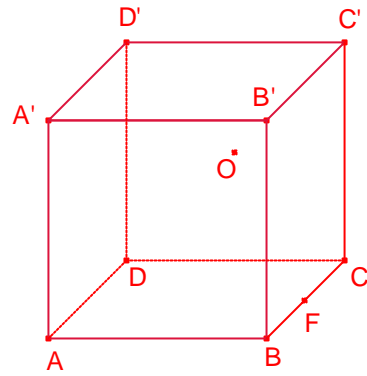
Siga F el punt mig de l'aresta \overline{BC} .

Siga O el centre de la cara CDD'C'

El plànol que passa pels punts A, F, O divideix el cub en dues parts.

Calculeu la raó entre els volums de les dues parts.

Kömal C1054. Novembre 2010.

Solució:

Considerem el sistema de referència $\{A; \{\overline{AB}, \overline{AD}, \overline{AA'}\}\}$

Les coordenades del cub són:

A(0,0,0), B(1,0,0), C(1,1,0), D(0,1,0), A'(0,0,1), B'(1,0,1), C'(1,1,1), D'(0,1,1).

Les coordenades de F i O són:

$$F\left(1, \frac{1}{2}, 0\right), O\left(\frac{1}{2}, 1, \frac{1}{2}\right).$$

L'equació del plànol que passa pels punts A, F O és:

$$\Pi \equiv \begin{vmatrix} x-0 & y-0 & z-0 \\ 1 & 2 & 1 \\ 2 & 1 & 0 \end{vmatrix} = 0.$$

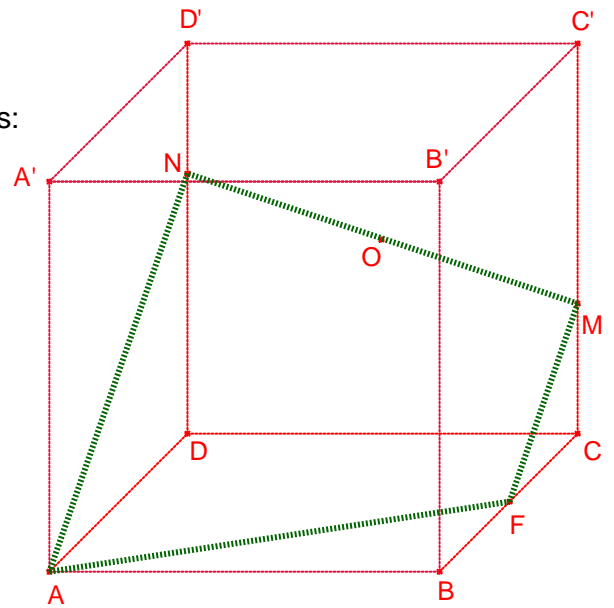
$$\Pi \equiv x - 2y + 3z = 0.$$

El plànol talla la recta CC' en el punt M que té coordenades:

$$M\left(1, 1, \frac{1}{3}\right)$$

El plànol talla la recta DD' en el punt N que té coordenades:

$$N\left(0, 1, \frac{2}{3}\right)$$

La secció del plànol Π i el cub és un trapezi AFMN.

Un dels cossos que divideix el plànol Π i el cub és el tronc de piràmide de bases

paral·leles els triangles rectangles $\triangle ADN$, $\triangle FCM$ i altura \overline{CD} .

El volum d'un tronc de piràmide és:

$$V = \frac{1}{3}(S_B + S_b + \sqrt{S_B \cdot S_b})h.$$

$$S_B = S_{ADN} = \frac{1}{3}, S_b = S_{FCM} = \frac{1}{12}, h = \overline{CD} = 1.$$

$$V_{\text{tronc}} = \frac{1}{3}\left(\frac{1}{3} + \frac{1}{12} + \sqrt{\frac{1}{3} \cdot \frac{1}{12}}\right)1 = \frac{7}{36}.$$

El volum de la l'altre cos que determina el plànol és:

$$V_{\text{resta}} = 1 - \frac{7}{36} = \frac{29}{36}.$$

La raó entre els dos volums és: $\frac{7}{29}$.